

Lausunto hallinto-oikeudelle - Sekalamminsuon aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisupäätös - Sysmäjärven osakaskunta

Tekninen lautakunta 23.01.2025 § 7

Valmistelija

Petri Miettinen, tekninen johtaja, p. 040 661 4342

Toimivalta

Joroisten kunnan hallintosäännön 22 §:n kohdan 5 mukaan teknisen lautakunnan tehtävänä on vastata rakennusvalvonnan järjestämisestä ja toimia rakentamislain mukaisena Joroisten kunnan rakennusvalvontaviranomaisena.

Hallintosäännön 22 §:n kohdan 19 mukaan tekninen lautakunta päättää alueellisista sijoittamisen edellytyksistä suunnittelutarvealueella.

Maankäyttö- ja rakennuslain 132/1999 mukaisissa asioissa tekninen lautakunta päättää poikkeamisluvista ja suunnittelutarvepäätöksistä (Maankäyttö- ja rakennuslaki §16, §72, §137, §171), (Hallintosääntö 1.6.2024 23 § kohta 18).

Asia

JoSoleilTwo Oy hakee suunnittelutarveratkaisua ja rakennuslupaa Joroisten Sekalamminsuon aurinkovoimalahankkeen suunnittelua, rakentamista ja jatkuvaa käyttöä varten. Suunnittelutarveratkaisuhakemus on jätetty sähköiseen Lupapiste järjestelmään 4.9.2024. Rakennuskohde sijaitsee Joroisten kunnassa, Sekalamminsuon alueella, noin 6 km Joroisten keskustasta etelään.

Aurinkovoimala koostuu paneelikentästä, huoltoteistä ja invertteriasemista ja voimalan sähköasemasta. Hanke on suunniteltu siten, että alueen mahdollisuudet aurinkoenergian tuotannossa hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti ja kannattavasti ja samalla muun muassa tekniset ja ympäristö- sekä lupaoikeudelliset tekijät huomioiden. Rakennusluvan hakemisen kohteena ovat luettelon mukaiset kiinteistöt, pinta-ala yhteensä 208,7 ha, 171-409-20-2, 171-874-7-1, 171-408-8-60, 171-408-8-62, 171-408-8-58, 171-408-8-43, 171-408-8-63 ja 171-409-5-5.

Joroisten Sekalamminsuon aurinkovoimala-alueen koko on n. 180,2 ha, josta on laadittu vuokrasopimus 40 vuodeksi. Aurinkovoimapuiston koko on n. 180 ha, jonne 3Flash Finland Oy on suunnitellut teholtaan 120 MW aurinkovoimalan. Suunnittelutarve- ja rakennuslupahakemusta jätettäessä voimalan kapasiteetiksi on täsmentynyt 131,8 MWp, ja se koostuu 209900 kpl:sta 630 Wp paneelista. Liityntäjännite on 110 kV ja liityntätapana on kytkinlaitosliitäntä, Huutokosken sähköasemaan. Aurinkovoimalan rakennusvaiheessa liikennöinti alueelle on mahdollista kaakkoisreunan yhteystien kautta, valtatie 5:n ja Viholanniementien kautta.

Maankäyttö ja kaavoitus

Voimassa olevassa Etelä-Savon maakuntakaavassa Sekalamminsuolle ei ole merkintöjä. Välittömästi hankealueen koillispuolella sijaitsevan Sekalammen ranta-alueet on maakuntakaavassa merkitty luonnonsuojelualueeksi (kohdetunniste SL 4.431; kuva 3). Hankealue

sijoittuu maakuntakaavassa valtatiellä 5 Joroisen pohjoispuolella sijaitsevan varalaskupaikan suojavyöhykkeelle, jota koskeva kaavamääräys edellyttää yli 30 metrin korkuisista rakennelmista lausunnon pyytämistä puolustusvoimilta sekä Trafilta.

Sekalammensuon ja Juurikkolahden ranta-alueet kuuluvat Maavesi-Sysmä-Paro vesistöalueiden rantayleiskaavan alueeseen. Rantayleiskaavassa Sekalampi ja sen ranta-alueet on merkattu luonnonsuojelualueeksi, jolla on voimassa MRL 128§:n mukainen toimenpiderajoitus. Rantayleiskaavassa on lisäksi ranta-alueille n. 200 metrin levyinen vyöhyke (keskivedenkorkeuden mukaan määritettynä) maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M), jolla kaavamääräysten mukaan muu kuin MRL 72§ 3 momentin mukainen rakentaminen on kielletty. Hankealue on nykyisellään metsätaloustaloudessa. Lähes koko alueelle on tehty tai suunnitteilla hakkuita.

Maankäytön kehityskuva 2040

Joroisten maankäytön kehityskuva vuoteen 2040 saakka on strateginen suunnitelma siitä, millä edellytyksillä Joroisten kunnan alueella suositellaan toteutettavaksi laajamittaista uusiutuvan energian tuotantoa voimalan koko elinkaari huomioiden. Suunnitelmaa noudatetaan ohjeena ja suosituksena kaavoitettaessa ja luvitettaessa laajamittaisia uusiutuvan energian tuotantohankkeita Joroisten kunnan alueella. Ohjeen mukaan Joroisissa yleiskaava laaditaan aina kun aurinkovoimalahankkeelle on laadittava YVA-selvitys. Muutoin käytetään tapauskohtaista harkintaa ja aurinkovoimalan perustaminen voidaan ratkaista suunnittelutarvemenettelyllä. Aurinkovoimaloiden rakenteita ei suositella sijoitettavaksi vesistöjen rantavyöhykkeille. Rantavyöhykkeen leveytenä pidetään 50-150 m riippuen ranta-alueen ominaisuuksista.

YVA-menettelyn tarve

ELY-keskus on antanut lausunnon YVA-menettelyn soveltamistarpeesta 24.6.2024. Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne, ei siihen ole tarpeen käynnistää YVA-lain mukaista yksittäistapausharkintaa tai soveltaa YVA-menettelyä. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, että hanke olisi rinnastettavissa YVA-lain hankeluettelon mukaisiin hankkeisiin. Hankkeen vaikutukset eivät ole niin suuria, jotta ELY-keskus näkisi tarpeellisenä tehdä asiasta YVA-lain mukaisen yksittäistapausharkintaan perustuvan päätöksen.

Hankkeen edetessä vesilain mukaisen luvan tarve on arvioitava erikseen. Luvan tarpeen arvioimiseksi ELY-keskukselle on toimitettava yksityiskohtainen vesienhallintasuunnitelma tai ojitussuunnitelma, josta käy ilmi kaivettavat tai kunnostettavat ojat, vesien virtaussuunnat ja vesien johtaminen alapuolisiin vesistöihin ja jossa arvioidaan hankkeen vesistövaikutukset.

Maisema ja virkistysarvot

Sekalamminsuon on maisemallisesti sulkeutunutta, eikä siellä esiinny ollenkaan avosuota. Alue on pääosin metsätaloustaloudessa ja monin paikoin alueella on toteutettu ja suunnitteilla metsänhakkuita. Alueella ei ole yleisiä virkistyskäyttö- tai ulkoilureittejä tai -kohteita. Hankealueella ei ole Museoviraston ylläpitämään muinaisjäännösrekisteriin merkittyjä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Lähimmät

asuinrakennukset sijaistevat hankealueen eteläpuolella noin 0,5 km:n ja itäpuolella noin 0,6 km:n etäisyydellä hankealueen rajalta

Perustusratkaisu

Aurinkovoimalan perustamistapa on paaluperustus. Aurinkovoimalan rakentaminen ja käyttö on suunniteltu toteutettavaksi siten, että Sekalamminsuon kuivatustarve on mahdollisimman vähäinen. Paalut tulevat olemaan teräspaaluja. Paalut lyödään maahan turvekerroksen läpi hiekka- ja moreenikerrokseen kantavien rakenteiden päällä liikkuvalla traktorikaivurilla nykyiset ojarakenteet huomioon ottaen. Tarvittava lyöntisyvyys määritetään maaperätutkimusten perusteella.

Pintavedet

Suurin osa hankealueesta on Sekalammen lähivaluma-alueella, jolloin alueen valumavedet kulkeutuvat pohjoisessa sijaitsevaan Sekalampeen oja pitkin. Lähivaluma-alue on kooltaan noin 6650 ha. Karttatarkastelun perusteella Sekalammen lähivaluma-alueen ulkopuolelle jäävästä hankealueen läntisestä osasta vedet kulkeutuvat Juurikkolahteen. Sekalamminsuon on nykyään kokonaan ojitettu.

Vesiensuojelutoimenpiteet

Aurinkovoimalan rakentaminen tai käyttö ei edellytä alueen kuivattamista, jolloin suoalue itsessään viivyttaa valumavesiä merkittävästi. Tavoitteena on vakioda suon veden pintaa tukkimalla nykyisiä vesistöön johtavia ojia, jolla vähennetään vähäistäkin riskiä kiintoaineksen kulkeutumiselle voimala-alueelta vesistöön ja toisaalta vähennetään turpeen aerobista, hiilidioksidia ilmakehään tuottavaa, hajoamista. Vesienhallintaa koskevassa suunnittelussa hankealue jaettiin karttatarkastelun perusteella osavaluma-alueisiin. Tarkastelussa kiinnitettiin huomiota alueen päävirtausuomiin, ojitukseen ja vesien purkupisteisiin. Osavaluma-alue A on pinta-alaltaan 76 ha ja osavaluma-alue B on pinta-alaltaan 107 ha. Vesien hallinnan perusajatuksena on käyttää viivytysratkaisuna luontaisia rakenteita jäljitteleviä, lähes luonnonmukaisia oja-, allas- ja suoviivytysrakenteita. Veden viipymää voidaan muuttaa säätelemällä veden pinnankorkeutta altaissa ja ojarakenteissa. Ohjaamalla vesi kosteikoiden tai soiden läpi voidaan hidastaa veden virtausta, mikä pidentää viipymää.

Hakija on päivittänyt vesienhallintaa koskevia suunnitelmia saapuneiden lausuntojen perusteella siten, että aurinkovoimalan alue jaetaan kahden osavaluma-alueen sijasta kolmeen. Samalla yleiskaavan mukainen rantavyöhyke (n. 200 m) on jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Osavaluma-alueiden vedet johdetaan rantavyöhykkeen ulkopuolelle perustettavien viivytysaltaiden kautta rantavyöhykkeelle, joka toimii siten pintavalutuskenttänä. Rantavyöhykkeelle johtavat ojat tukitaan. Päivitetyt vesienhallintasuunnitelmat esitellään kokouksessa.

Luonto-olosuhteet

Alueella tehtyjen luontokartoitusten perusteella valtaosa hankealueesta on voimakkaasti ihmistoiminnan myötä muuttunutta ojitettua suota, jolla ei nähdä olevan erityistä arvoa luonnon monimuotoisuuden tai ekologisten yhteyksien kannalta. Hankealueen pohjoispuolella Juurikkolahden ja Sekalammen rannalla luontotyypeissä näkyy selvästi pintaveden ja tulvimisen vaikutus. Tällä alueella kuviot ovat säilyneet melko hyvin luonnontilaisen kaltaisina.

Hankealueella kesäkaudella 2023 tehdyssä kartoituksessa hankealueen koillispuolella, Sekalammen rannalla tunnistettiin neljä metsälain 10§:n mukaista erityisen tärkeää elinympäristöä, jotka ovat kaikki tulvaniittyjä/luhtia. Selvityksissä ei havaittu luonnonsuojelulain (64§) tai vesilain (2 luku 11 §) suojaamia elinympäristöjä. Hankealueella tehtyjen selvitysten perusteella hankealueen pesimälinnusto on lajistoltaan melko yksipuolista, koostuen pääasiassa alueellisesti tavanomaisista metsän yleislinnuista. Viitasammakosta tehtiin runsaasti havaintoja hankealueen pohjoisreunamilla, Juurikkolahden ja Sekalammen ranta-alueilla. Lisäksi hankealueen keskellä ojassa havaittiin viitasammakoita, jonka vuoksi alueen keskelle on tehty aluerajaus viitasammakon mahdollisen levähdysalueen säilyttämiseksi.

Liikenne ja tiestö

Aurinkovoimalan rakennusvaiheessa liikennöinti alueelle on mahdollista kaakkoisreunan yhteystien kautta, valtatie 5:n ja Viholanniementien kautta. Metsäautotiet parannetaan ja korjataan tarpeellisin osin tukemaan liikennemäärien kasvua. Aurinkovoimalan rakentamisen aikana liikenne tulee lisääntymään Viholanniementiellä. Aurinkovoimalan alueelle tullaan rakentamaan sisäinen tieverkosto, joka koostuu alueen kiertävästä kehätiestä ja aluetta halkovista väliteistä. Voimalan tierakenteet suoalueella tehdään turpeen päälle toteutettavina lujiteverkkorakenteina, joiden avulla vältetään massanvaihdon ja kuivatuksen tarve. Teiden rakenteissa käytettävä geolujiteverkko ja suodatinkangas asennetaan sammalkerroksen päälle. Murske ja sepelikerrokset sijoittuvat geolujitteen päälle, muodostaen kantavan tiepinnan. Teiden tarkoitus on kantaa tarvittavat rakennusaikaiset työkoneet ja käytönaikaiset huoltokoneet/ajoneuvot, lisäksi tienkantavuus mitoitetaan pelastuslaitoksen kaluston ja ohjeiden mukaan. Voimalaitoksen tuotantovaiheessa tiet toimivat pelastusteinä ja täyttävät pelastuslaitoksen vaatimukset kantavuudesta. Tuotantovaiheen aikana liikenteen määrä alueelle on hyvin vähäinen.

Liittyminen sähköverkkoon

Aurinkovoimalan alueelle sijoittuvat erilliset muuntaja-asemat liittyvät uuteen rakennettavaan voimala sähköasemaan, joka puolestaan liitetään hankealueen itäpuolella kulkevaan maakaapeliin (Sekalamminsuo – Rettutmäki) ja siitä edelleen 110 kV ilmajohdolla Fingrid Oy:n Huutokosken sähköasemaan.

Naapureiden kuuleminen

Suunnittelutarveratkaisuhakemus sekä rakennuslupahakemus kuulutettiin ja naapurin kuuleminen suoritettiin Joroisten Lehdessä sekä kunnan Internet-sivuilla julkaistulla kuulutuksella 5-19.12.2024.

Yksi naapurin huomautus saatiin Sysmäjärven Osakaskunnalta. Huomautuksessa esitetään yhteensä kymmenen eri huomioon otettavaa hankkeen vaikutusta Sysmäjärven alueeseen. Esitetyt vaikutukset koskevat erityisesti joko rantavyöhykkeen luontoarvoja tai vesiensuojelurakenteiden mitoitusta, toimivuutta ja riittävyttä.

Luvan hakija on päivittänyt suunnitelmia huomautuksen johdosta kuten esittelytekstin kohdassa "Vesiensuojelutoimenpiteet" on esitetty.

Lausunnot

Suunnittelutarveratkaisuhakemuksesta sekä rakennuslupahakemuksesta pyydettiin lausunnot viranomaisilta.

Keski-Savon Ympäristötoimen lausunnossa korostetaan vesiensuojelun tärkeyttä tarkentamaan hulevesisuunnitelmia rakennuslupahakemukseen.

Pelastusviranomaisen lausunnossa painotetaan huoltoteiden sijoittamista ja sammutusveden saatavuutta.

Hankkeen koon, rantavyöhykkeelle suunnitellun rakentamisen, luontoarvojen (ranta-alue) ja vesistöekosysteemien johdosta Pohjois-Savon ELY-keskus pitää yleiskaavoitusmenettelyä perusteltuna ja tarpeellisena. Luontoarvojen johdosta laskeutusaltaiden sijoitus ja muu rantaviivan lähelle suunniteltu toiminta vaativat lisäsuunnittelua. Arviointi on ilmasto- ja liikennevaikutusten osalta puutteellista. Ojitukseen ja alueen vedenpinnan korkeuteen liittyviä suunnitelmia on tarpeellista täsmentää. Ojituksista on tarpeellista tehdä ELY-keskukselle ojitusselitys.

Luvan hakija on päivittänyt suunnitelmia lausunnon johdosta kuten esittelytekstin kohdassa "Vesiensuojelutoimenpiteet" on esitetty.

Joroisten kunnan Maankäytön kehityskuva 2040 ohjeen mukaan Joroisissa yleiskaava laaditaan aina kun aurinkovoimalahankkeelle on laadittava YVA-selvitys. Muutoin käytetään tapauskohtaista harkintaa ja aurinkovoimalan perustaminen voidaan ratkaista suunnittelutarvemenettelyllä.

Asemapiirustus ja suunnittelutarveratkaisuhakemus ovat liitteenä.

Suunnittelutarve- ja rakennuslupaselosteet, luontoselvitys, hulevesiselvitys, rakennusaikainen hulevesisuunnitelma ja hulevesisuunnitelman lopputilanne ovat oheismateriaaleina.

Päivitetty asemapiirustus sekä päivitetty vesienhallintasuunnitelmat esitellään kokouksessa.

Esittelijä

Tekninen johtaja Petri Miettinen

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta myöntää JoSoleilTwo:lle suunnittelutarveratkaisun aurinkovoimalan rakentamiseksi Sekalamminsuon alueelle hakemuksessa mainittujen kiinteistöjen alueelle.

Rakennuslupahakemuksessa on esitettävä suunnitelma vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamisesta sekä arviointi hankkeen ilmastovaikutuksista.

Alueen ojituksista on tehtävä ilmoitus ELY-keskukselle.

Suunnittelutarveratkaisu on voimassa kaksi vuotta, jona aikana tulee hakea rakennuslupaa.

Päätöksen perustelut

Esitettyjen suunnitelmien perusteella Sekalamminsuon aurinkovoimalan rakentaminen:

- 1) ei aiheuta haittaa kaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle;
- 2) ei aiheuta haitallista yhdyskuntakehitystä; ja
- 3) on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Rakentaminen ei johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Päätös

Tekninen lautakunta hyväksyi teknisen johtajan päätösehdotuksen.

Tekninen lautakunta 10.04.2025 § 38
169/10.02.02/2023

Valmistelija

Petri Miettinen, tekninen johtaja, p. 040 661 4342

Toimivalta

Maankäyttö- ja rakennuslain 132/1999 mukaisissa asioissa tekninen lautakunta päättää poikkeamisluvista ja suunnittelutarvepäätöksistä (Maankäyttö- ja rakennuslaki §16, §72, §137, §171), (Hallintosääntö 1.6.2024 23 § kohta 18).

Asia

Itä-Suomen hallinto-oikeus pyytää teknistä lautakuntaa antamaan lausuntonsa muutoksenhaun alaisesta päätöksestään koskien Joroisten Sekalamminsuon aurinkovoimalan suunnittelutarveratkaisua. Lausuntoon on sisällyttävä selostus asiasta, vastaukset valittajan esittämiin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausuma esitetystä selvityksestä.

Sysmäjärven osakaskunnan hoitokunta on tehnyt ao. päätöksestä valituksen Itä-Suomen hallinto-oikeudelle 24.2.2025. Sysmäjärven osakaskunta, kiinteistöjen omistajille vastuussa olevana organisaationa, vaatii hankkeelle toteutettavan YVA-menettelyn, jolla voidaan varmistaa vesistöihin ja ranta-alueisiin sovellettavan BAT ja BEP-menettelyjä.

Valituksen perustelut ovat tiivistetysti seuraavat:

1. Valituksen kohteena oleva hanke on laajentunut ja muuttunut sen ensimmäisestä vaiheesta alkaen siten, että YVA-menettelyä on järjestelmällisesti kierretty.
2. Ensimmäisen suunnitelman aurinkokennokentän kokoa supistettiin, jonka seurauksena se yhdessä kahden kilometrin maakaapelin kanssa alitti YVA-menettelyn pinta-alarajan. Nyt toinen 800 metrin etäisyydelle sijoittuva paneelikenttä ja molempiin paneelikenttiin kiinteästi liittyvä siirtolinja, jolla kyseiset aurinkovoimakentät liitetään Huutokosken sähköasemaan, ovat saaneet Pohjois-Savon ELY-keskukselta vapautuksen YVA-menettelytarpeesta.
3. Ilmajohtosuunnitelmassa ei ole huomioitu erilaisia toteutusvaihtoehtoja vaikka suunnitelma mm. seuraa ja ylittää maisemallisesti arvokkaan harjun ja kaksi vesistöä, joihin molempiin on suunnitelmassa määritelty suhteellisen suuret täytöt uuden linjan pylväille.
4. Kahden aurinkopaneelikentän ja niiden vaatiman siirtolinjan vaatima pinta-ala on yli 450 hehtaaria, mutta yksittäisinä

hankkeina mikään niistä ei ylitä YVA-lain hankeluettelon 200 hehtaarin rajaa. Erillisinä arvioitujen hankkeiden luontoarvot on hankeyhtiön hankkimissa selvityksissä arvioitu vaatimattomiksi, vastoin Joroisten kunnan, Sysmäjärven osakaskunnan sekä useiden kiinteistönomistajien arvioita hankkeiden vaikutuksesta ympäristölle, eliöstölle ja maisemalle.

5. Erityisesti Sysmäjärven osakaskunnan huolena on vesistöjen ylityksiin suunnitellut saarien laajennukset ja veden laadun tilapäinen ja pysyväluonteinen heikkeneminen vesialueellaan.
6. Mainitun kokonaisuuden YVA:an olisi aiheellista sisällyttää myös vieressä sijaitseva saman hankeyhtiön aurinkovoimalahanke Sekalamminsuu, joka tulee käyttämään samaa sähkösiirtoyhteyttä, mutta sekään ei kokonsa puolesta yksin vaadi YVA-menettelyä.
7. Nämä kolme saman hankeyhtiön hanketta ovat yhteispinta-alaltaan n. 450m² ja vaativat myös merkittävää vesirakentamista.

Tekninen johtaja laatii hallinto-oikeuden lausuntopyynnön mukaisen lausunnon asiassa. Lausunto esitellään kokouksessa.

Oheismateriaaleina ovat:

- 25.2.2025 saapunut valitus
- 25.2.2025 saapunut Sakke Häyrisen ilmoitus
- 27.2.2025 toimitettu Sakke Häyrisen toimittama täydennys
- hallinto-oikeuden täydennyspyyntö 27.2.2025
- 7.3.2025 Sakke Häyrisen toimittama täydennys
- hallinto-oikeuden täydennyspyyntö 7.3.2025
- 14.3.2025 Sakke Häyrisen toimittama täydennys

Esittelijä

Tekninen johtaja Petri Miettinen

Päätösehdotus

Päätösehdotus annetaan kokouksessa.

Päätös

Tekninen lautakunta päättää antaa asiassa liitteenä olevan lausunnon.